Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the PostOffice at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879 — TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 225. — ŠTEV. 225. — NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 25, 1928. — TOREK, 25. SEPTEMBRA 1928. — VOLUME XXXVI. — LETNIK XXXVI.

Mussolini pridiguje mirovno politiko.

NOTRANJE ZADEVE V ITALIJI SO BAJE POPOLNOMA NORMALNE

Ministrski predsednik je razpravljal o pogodbah, sklenjenih z državami na Bližnjem Iztoku. — Vkratkem bo sklenjena tudi pogodba z Abesinijo. — Javna dela bodo nudila dovolj zaslužka in odpravila brezposelnost.

RIM, Italija, 24. septembra. — V kabinetni seji, ki je bila posvečena v prvi vrsti zunanjim zadevam, je ministrski predsednik poudarjal mirovno politiko, ki jo goji Italija napram Bližnjemu Iztoku.

Pogodba, ki je bila včeraj podpisana med Italijo in Grško ter pogodba med Italijo in Turčijo, sta najboljši dokaz tega mirovnega razpoloženja.

V kratkem bo sklenjena pogodba tudi med Italijo in Abesinijo.

Ker je Mussolini obenem tudi zunanji in notranji minister, minister za vojno in mornarico ter zrakoplovstvo, je poročal tudi o delu v teh odsekih.

Tekom poletja se je pa nagromadilo toliko dela, da bo treba najmanj še dveh ali treh kabinetnih sej predno bo vse odobreno.

Glede notranjega položaja je rekel, da je z delovanjem prefektov in podnačelnikov popolnoma zadovoljen.

Da se odpravi nezaposlenost in da dobe ljudje čimveč zaslužka, bo vlada začela v najkrajšem času graditi projektirane ceste, železnice, nasipe itd.

Danes popoldne je bilo objavljeno besedilo italijansko-grške pogodbe.

To je pogodba prijateljstva, popustljivosti in razsodiščnega ravnanja.

V slučaju kakega spora, bosta obe vladi storili vse, kar je v njuni moči, da ga rešita mirnim potom.

Prvi del pogodbe se bavi z vprašanji varnosti. Obe vladi se zavezujeta točno izpolnjevati vse določbe, ki so potrebne za vzdržanje miru.

Če bi bili pa interesi obeh strank ogroženi, se bo treba poslužiti vseh sredstev diplomacije, da se prepreči oboroženi konflikt.

V slučaju kakih mednarodnih težkoč in če bi bili obe stranki enako prizadeti, se obvezujeta medsebojno poskrbeti za skupno varnost.

Ministrski predsednik Venizelos je danes govoril s časnikarskimi poročevalci ter rekel, da je s grško-italijansko pogodbo povsem zadovoljen.

Pogodba ni naperjena proti nikomur, pač bo pa tako Grški kakortudi Italiji v prid.

Razna vprašanja glede solunskega vprašanja bodo kmalu rešena, in Grška upa vkratkem skleniti podobno pogodbo tudi z Turčijo in Jugoslavijo.

Turški poslanik v Rimu Fuad bej je povabil Venizelosa v turško glavno mesto Angoro.

Venizelos se je za vabilo zahvalil ter rekel, da se mu zaenkrat še ne more odzvati radi prerahlega zdravja.

Podpisanje laško-grškega dogovora.

RIM, Italija, 24. septembra. — Dogovor med Grško in Italijo je bil včeraj podpisan od Mussolinija in grškega ministrskega predsednika Venizelosa. Namen dogovora je baje ojačiti prijateljsko razmerje med obema deželama, a v resnici še bolj podpreti italijansko nadgospodstvo v Sredozemskem morju.

Venizelos je dospel predvčerajšnjim popoldne v Napolj, nakar se je napotil v Rim. Radi dostojnosti je moral seveda obiskati kralja, nakar se je podal k cesarju Mussoliniju, da opravi svoje posle.

Zvečer se je vršil slovesen banket, v proslavo zunanje politike Mussolinija.

"Rdečelaska" izdala svoje kompanjone.

Ana Kolodye, sedemnajst let stara "rdečelasa" deklica, ki je bila aretirana v soboto pod obdolžbo, da je vodila štiri bandite, ki so v neki hiši v Bronxu napadli in oropali družbo kartašev, je bila danes predstavljena sodniku Vitaly v Morrisania sodišču, a pridržana brez jamščine do zaslišanja v sredo. Po svoji aretaciji je izjavila, da bo nikdar izdala imen svojih tovarišev.

Zgovornosti okrajnega pravdnika McGeehana pa se je posrečilo napotiti jo, da je navedla imena svojih štirih tovarišev, katere išče sedaj policija.

HOOVER RES NE PIJE

Pomočnik Herbert Hooverja je zanikal obtožbo, da republikanski nominiranec rad pije. — Rekel je, da ni Hoover že več let okusil nobenega žganja.

WASHINGTON, D. C., 24. sep. Obdolžitev senatorja Bruce iz Marylanda, da je Herbert Hoover kriv hinavščine, ker pije žganje, dočim vzdržuje suhaško stvar v politiki, je izzvala takoj zanikanje iz Hooverjevega glavnega stana, da se poslužuje kandidat žganih pijač. Senator Bruce je navedel Clarence Darrowa, ki je rekel, da je pil s Hooverjem.

George Akerson, tajnik Hooverja, je podal naslednjo izjavo:

— Mr. Hoover se ni nikdar srečal z Mr. Darrowom v svojem življenju ter ga ne pozna. Vsled tega ni mogel piti ž njim žganje. Dejanski ni Mr. Hoover zaužil niti enega drinka opojnih pijač odkar je postal ustavni eksekutivni uradnik Združenih držav in da ni nikdar reserviral kapljice pijače na svojem domu.

Nadalje sem opazil iz poročil iz Chicaga, da je Mr. Darrow zanikal, da je kdaj pil z Mr. Hooverjem. S tem se je ovrglo "šepetajočo kampanjo" take vrste kot jo razpečava senator Bruce.

Površniki na dan!

OHICAGO, Ill., 24. septembra. Čikažani so morali včeraj zvečer poiskati svoje površnike in zimske suknje, ko je padla naenkrat temperatura na 42 stopnij ter so bile zjutraj rastline in strehe pokrite s slano. Mrzlo vreme je prišlo od severozapada ter je sledilo viharju, ki je divjal prejšnji teden po celi iztočni obali.

Nizke temperature se bodo najbrž razširile po celi deželi, z izjemo mogoče najbolj skrajnega juga.

Načelnica Christian Science je sama vzela medicine.

V včeraj objavljenem poročilu Christian Science Maternal Church se je glasilo, da je Mary Baker Eddy, ustanoviteljica cerkve, sama ob gotovih časih svojega življenja vzela medicine, da olajša bolečine. Istočasno pa se je objavilo, v kakšnih slučajih se lahko kak član posluži pomoči zdravnika.

— Če je kak Christian Scientist vsled kake rane tako močno prizadet, da se ne more sam duševno zdraviti ter si preskrbeti olajšanja, naj pokliče zdravnika, da mu da injekcijo, nakar se lahko sam naprej zdravi "duševno".

SMRTNA KOSA.

Pri gradnji svoje hiše v Richmond Hill, L. I., se je včeraj smrtno ponesrečil znani rojak John Kalish, doma iz Spodnjih Gamelj na Gorenjskem. Rojen je bil dne 19. maja 1892. Pokojnik je bil jako agilen na slovenskem društvenem polju.

Pogreb bo v četrtek dopoldne iz hiše žalosti 1710 Prva Ave., New York City, po sv. maši na Osmi cesti na pokopališče sv. Trojice.

Družini izrekamo iskreno sožalje!

GOV. SMITH JE OSTRO NAPADEL HOOVERJA IN REPUBL. STRANKO

Smith nastopil proti slavospevu Hooverja na republikansko stranko in trditvi, da je bila republikanska stranka vedno konštruktivna in progresivna.

CHEYENNE, Wyo., 24. septembra. — Odgovor governerja Smitha na trditve Herbert Hooverja, da je bila republikanska stranka vedno stranka napredka in konštrukcije, je bil vsebovan v današnjem govoru Smitha v Helena, Mont.

Hooverjevo ugotovilo je bilo včeraj zjutraj objavljeno na prvih straneh demokratskih listov ter je bilo najbrž posledica Smithove trditve, da je republikanska stranka pospeševala in bodrila "šepetajočo kampanjo".

Smithov predmet v Montani je bil: — Strankarska odgovornost. V teku tega govora je odločno izzval ugotovilo, da je bila republikanska stranka vedno stranka konštrukcije in napredka.

Ker je Montana država dveh senatorjev, Walsha in Wheelerja, ki sta imela največ opravka s Tea Pot Dome razkritji, bodo seveda razpravljali tudi o tem delu rekorda republikanske administracije.

— Ali boste mogoče razpravljali o petrolejskem škandalu v govoru? — so vprašali governerja, ko je odihitel vlak iz Denverja.

— To prepuščam vaši domišljiji, — je odvrnil Smith, — kajti najbrž boste prišli do zaključka, da ne more človek, ki govori o strankarski odgovornosti, izpustiti tako velike stvari.

Predno je zasedel včeraj vlak, je poslušal governer pridigo, v kateri ni bilo niti ene besedice politike.

Velika ljudska množica se je zbrala pred katoliško katedralo, da vidi governerja. Pozdravila ga je z vzklikom, na katerega pa se governer ni odzval.

Maševal je Rev. Hugh McMenamin, krajevno slaven radi svoje zgovornosti, asketično izgledajoč mož. Izvedelo se je, da je bil sin nekega pennsylvanskega premogarja samouk, čeprav je govoril kot človek, ki ima v sebi modrost vseh vekov.

V svoji pridigi je omenil farizeje, ki so skušali spraviti Krista v zadrega z rimskimi oblastmi.

Duhovnik je tudi navedel odgovor Thomas Jeffersona na vprašanje glede poročila na nekega dečka: Prvič ljubi Boga. Nato ljubi svojega soseda kot samega sebe in ljubi svojo deželo boljše kot samega sebe.

NA STOTINE MRTVIH V GLEDALIŠČU

Na stotine ljudi je umrlo tekom požara v Madridu. — Ubite so bile ženske in otroci. — 200 ranjenih. — 25 trupel so našli na stopnicah.

PARIZ, Francija, 24. septembra. Reuterjeva brzojavka je sporočila včeraj zvečer, da je bilo tri tisoč oseb prevzetih od panike, ko je izbruhnil požar v Novedades gledišču v Madridu. Dvesto ljudi je bilo poškodovanih, osemdeset med njimi resno in domneva se, da ni bilo več sto gledalcev zmožnih pobegniti iz gledišča in da so zgoreli ali pa bili pomandrani do smrti.

Gledišče je bilo natlačeno polno, ker je bilo v njem običajno nedeljsko občinstvo, ko so izbruhnili tekom nekega odmora na pozorniei plameni malo pred deveto uro.

Gledišče ima prostora za tri tisoč ljudi in vse je pričelo drveti proti izhodom. Obiskovalci lož so lahko zapustili gledišče še predno so se plameni razširili v avditorij, a oni na galerijah so bili manj srečni in izhodi so bili kmalu zabasani od blaznih ljudskih mas.

Novedades je eno najstarejših in največjih gledišč v Madridu.

Plameni so se hitro razširili skozi leseno notranjo opremo. Na stotine oseb je bilo pohojenih od onih, ki so pritiskali od zadaj, dočim so bili drugi najbrž zadušeni ter sežgani do smrti.

Notranjost gledišča se je kmalu izpremenila v morje plamena, ki so se širili tudi na sosednja poslopja.

Iskalci so našli 25 trupel pri enih stopnjicah. Druga trupla so videli v različnih delih gledišča, vendar pa je bilo nemogoče pošteti jih v poltemi.

Zavrnjen snubec morilec.

BRIDGEPORT, Conn., 24. sep. Celih šest mesecev dolgo se je potezal Julius S. Kolesar, motornik poulične železnice, za ljubezen stenografinje Helen Szalay, a vedno mu je le rekla:

— Midva sva lahko prijatelja, a nič več, kajti jaz te cenim, a te ne ljubim. Skušaj se zadovoljiti s tem.

Včeraj pa je jo obiskal v njenem stanovanju in ko je zopet zavrnila njegovo prošnjo, naj ga vzame, jo je ustrelil z več streli, nakar je končal še svoje lastno življenje.

Prebivalci smrtne hiše.

V smrtni hiši v Sing Singu se nahajajo sedaj štirje možje, ki so bili vsi obsojeni v Brooklynu radi tam izvršenih umorov.

Nemška državna pošta se izplača.

BERLIN, Nemčija, 24. septembra. Dohodki nemške države pošte so znašali nekako petsto milijonov dolarjev. Od teh je $253,000 čistega dobička, od katere svote se mora oddati reparacijski komisiji $70,000,000.

ZA POGORELCE.

Rojak Dominik Intihar iz Frewsburga, N. Y., je nabral med svojimi prijatelji $5.00 za pogorelce v vasi Gornje Jezero na Notranjskem.

Denar je poslan na tamošnjo občino.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

RAZBURJENA MNOŽICA JE HOTELA LINČATI MORILCA

Havajska množica je hotela linčati japonskega odvajalca in morilca. — Požarna bramba je morala nastaviti cevi na množico. — Morilec je ostal hladen. — Priznal je umor dečka, kojega oče je plačal odkupnino.

HONOLULU, Havajsko otočje, 24. septembra. Preteča ljudska množica, ki se je zbrala krog honolulske jetnišnice, kjer je zaprt Jutaka Fukunaga, mladi japonski odvajalec in morilec deset let starega Gill Jamiesona, sina honolulskega bankirja, je bila razpršena danes od požarne brambe, ki je obrnila nanjo curek mrzle vode.

Jetnik, ki je izvršil svoj zločin na približno isti način kot Edvard Hickman, ki je ubil Marion Parker, hčerko nekega bankirja v Los Angles, je ostal popolnoma miren, ko je zadel šum ljudske množice na njegova ušesa. On govori izvrstno angleščino ter je dovršil na čelu svojega razreda tukajšnjo višjo šolo. Star je devetnajst let.

Fukunaga je bil prijet, ko je kupoval neko stvar z denarjem, katerega je dobil kot odkupnino za dečka Jamienson. Oče dečka je izročil odvajalcem $4000 na zahtevo.

Japonec je odšel v šolo, katero je obiskoval deček, dobil njegov izpust iz razreda z zvijačo ter ga odvedel proč v njegovo smrt.

Po boju, v katerem je deček skoro premagal Japonca, je odvajalec udaril svojo žrtev s topim instrumentom po glavi, da je omedlel, nakar ga je zadavil.

Truplo dečka, pokrito s križem, napravljenim iz palic, so našli v četrtek ob bregu nekega kanala, v bližini nekega odličnega havajskega hotela. Morilec je priznal, da je ubil dečka, "kajti odvajanje se nikdar ne posreči, razven če storite to".

Japonec se je vrnil v svojo sobo ter napisal izsiljevalno pismo na očeta dečka, podpredsednika neke banke. Oče se je sestal z odvajalcem ter mu plačal $4000 za povratek dečka. V svojem strahu za dobrobit otroka ni hotel oče dovoliti detektivom, da bi ga spremljali na mesto, kjer se je sestal z morilcem.

Razkačena ljudska množica je takoj izvedela za stvar in vprizorjen je bil naval na jetnišnico, katerega pa je odbila požarna bramba.

GEN. ČANG JE BIL PORAŽEN

General Čang katerega je premagal nacijonalistični general, je našel le osem od svojih 28 žena, ko je dobil v bitki nekaj oddiha.

MUKDEN, Mandžurija, 24. sep. General Čang Tsung Čang, slikoviti kitajski poveljnik, ki se je dvignil od navadnega kulija v Harbinskem pristanišču do diktarja provinee Šantung, je ugotovil le osem od svojih osemindvajsetih žena in priležnic ter se vznemirja nad tem bolj kot nad porazi, katere je doživel pretekli teden v bitki.

Pred malo več kot desetimi dnevi se je poslovil Čang od ženskih članov svoje družine, si opasal meč ter odšel na bojno fronto severovzhodno od Tiensina, da se spoprime z generalom Paj Čung Saj, ki je dobil mandat od visokega nacijonalističnega poveljstva, da "očisti" ta del armade iz Čili in Šantung, kateri je poveljeval Čang.

V ostrih bojih, ki so sledili je doživel Čang velik poraz. Njegove čete so se udale zmagalcu in njegove žene in priležnice so se razkropile na vse strani. Posrečilo se mu je ugotoviti bivališče treh priležnic in petih žena, a bivališča ostalih dvajsetih so neznana in Čang si jih prizadeva ugotoviti.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"!

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	1,000	$ 18.40	Lir	100	$ 5.90
"	2,500	$ 45.75	"	200	$11.50
"	5,000	$ 91,00	"	300	$16.95
"	10,000	$181,00	"	500	$27.75
"	11,110	$200,00	"	1000	$54.50

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našim zvezam v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do $30. — 60c; za $50 — $1; za $100 — $2; za $200 — $4; za $300 — $6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH

"NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO $1.—"

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CORTLANDT 4497

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, *President* Louis Benedik, *Treasurer*
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado $6.00	*Za New York za celo leto* $7.00
Za pol leta $3.00	*Za pol leta* $3.50
Za četrt leta $1.50	*Za inozemstvo za celo leto* $7.00
	Za pol leta $3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

IZPRAZNENJE PORENJA

Velika šestorica, Nemčija, Francija, Velika Britanija, Italija, Belgija in Japonska, se je posvetovala v Ženevi glede izpraznenja okupiranega nemškega ozemlja pa ni prišla do nobenega soglasja.

Pogajanja se bodo sicer nadaljevala, nobenega upanja pa ni, da bila uspešna oziroma da bi se kmalu končala v obojestransko zadovoljstvo.

Kot vselej, je bila tudi pri tej priliki Francija poglavitna ovira. Zahtevala je namreč, da se ustanovi v zasedenem ozemlju kontrolna komisija.

Po zatrdilu Brianda naj bi delovanje te kontrolne komisije vplivalo pomirujoče na nemško prebivalstvo. No, Nemci so takih vojaških kontrolnih komisij že vajeni. Prebivalstvo Porenja se strahoma spominja generala Nolleta, ki je taki komisiji načeloval ter Nemce brez konca in kraja šikaniral.

Versaillska mirovna pogodba določa, da mora do leta 1935 zapustiti zadnji zavezniški vojak okupirano ozemlje. S tem pa Francija seveda ni zadovoljna, ker bi najrajše vedno kontrolirala Porenje.

To je poglaviten vzrok, da niso bili doseženi v Ženevi nikaki rezultati.

Kot vedno, sta se Briand in Poincare tudi ob tej priliki izkazala kot prebrisana mešetarja.

Prvo vprašanje, ki sta ga stavila Nemcem, je bilo:— Kaj nam daste in koliko nam daste, da se pred določenim časom umaknemo?

Nemci zaenkrat nimajo drugega na razpolago kot o bilo dobre volje.

S samo dobro voljo pa Francija ni zadovoljna.

ZA ZASUŽNJENE PRIMORCE

V stari domovini je bilo pred par leti osnovano patriotično društvo, ki se je zadalo nalogo pomagati zasužnjenim Slovencem v Primorju.

Društvo je te dni izdalo oklic: "Pomagajmo, dokler je čas!" V zvezi s tem oklicem zbira prostovoljne prispevke, ki naj bi pripomogli k popolni osvoboditvi slovenskega in hrvatskega Primorja.

Nagibi tega društva so najbrž tako plemeniti kot so lepe besede, vsebovane v oklicu.

Žal le, da zaenkrat ni čas za pomoč. Čas je bil in najbrž še bo, toda zaenkrat se ne da ničesar storiti.

Primorskim Slovencem nudimo lahko edinole to moralno zavest, da sočustvujemo ž njimi. Slabi bratje bi bili, če bi ne.

Čas je pa bil, ko bi se dalo kaj ukreniti, pa se ni ukrenilo ničesar.

To je bilo začasa pogajanj v Versaillesu in v Rappalu. Čas je bil, ko so se vršila pogajanja v Santi Margheriti, in tudi v Firenci ob sklepanju nettunskih konvencij ni bilo treba dajati Italijanu z obema rokama koncesij.

Ob vseh teh prilikah je pa Jugoslavija kratkega vlekla, ker njeni diplomatje že več vedeli niso, kako bi se priliznili Lahu.

Tudi za obroženo akcijo je bil enkrat čas, namreč v tistih zgodovinskih dneh, ko so Italijani z belimi zastavami, boječimi pogledi in počasnimi koraki stopali na našo zemljo.

Takrat se je pa nas zopet enkrat strašno maščevala slovanska lahkovernost.

Sedaj je pa treba čakati, da se bodisi v Beogradu, bodisi v Rimu kaj predrugači.

Enkrat bo že vsaj na krmilu Jugoslavije taka vlada, da si bo upala Mussoliniju par poštenih in pravičnih povedati.

In tudi v Rimu bodo prej ali slej nastale izpremembe.

V te izpremembe trdno verujemo, in te izpremembe bodo prinesle našemu človeku odrešenje.

Nihče ne more zanikati velike resniče, namreč, da je slovenski čut v naših ljudeh dosti bolj vkoreninjen kot je pa fašizem v Italijanih.

Zanimivosti iz Jugoslavije.

Tragična smrt bivšega ruskega polkovnika.

3. septembra popoldne so našli v Beogradu v uliei Kneza Mihajla težko ranjenega bivšega ruskega polkovnika, zdaj bančnega uradnika Nikola Veljakova. Našli so ga pod oknom z razbito lobanjo in drugimi težkimi poškodbami in vse je kazalo, da je nesrečnež padel z okna v tretjem nadstropju svoje pisarne. Ker je bil v nezavesti, ko so ga našli, ni bilo mogoče dognala vse do pokojnikovega vstopa v pisarno. Kaj se je godilo potem, ostane najbrž tajna, kajti polkovnik je kmalu po nesreči izdihnil. Šef oddelka, kjer je bil polkovnik zaposlen, inženjer Ivan Pogar, je povabil Veljakova, naj pride v pisarno, ker je nameraval odpotovati in izročiti svoje posle podkovniku. Polkovnik je prišel ob določenem času v pisarno svojega šefa. Tega pa še ni bilo in je bila pisarna zaprta. Ko je malu nato inženjer Pogar stopil v pisarno, se je čudil, da ni uradnika. Ko je pogledal skozi okno, je videl polkovnika vsega v krvi na tlaku. Okoli njega so se že nabrali ljudje in klicali na pomoč. V miznici bivšega polkovnika so našli pisma, ki opravičujejo deloma domnevo, da je izvršil samomor. Polkovnik je dopisoval z neko budimpeštansko ženitbeno posredovalnico. Pri njem so našli tudi pismo neke beograjske dame. Vse kaže, da je mož izvršil samomor zaradi nesrečne ljubezni.

Težka nesreča na Savi.

Te dni se je pripetila na savskem bregu pri vasi Gunju blizu Mitrovice težka nesreča, ki je zahtevala življenje nekega delavca Nesreča se je pripetila po neprevidnosti delavcev, ki so bili zaposleni s prenašanjem velike in težke železne traverze, katera naj bi služila parnemu bagru za izkopavanje in izvažanje peska iz Save, ki ga rabijo za zgradbo nasipa proti poplavam. Delavci niso bili dovolj oprezni in jim je nekaj sto kilogramov težka traverza zdrknila z ramen. Traverza je pokopala pod seboj več delavcev, izmed katerih je bil eden na mestu mrtev, trije pa težko ranjeni. Ranjence so nemudoma prepeljali v bolnico, vendar pa je njihovo stanje še vedno zelo resno.

Dve železniški nesreči.

V noči od 4. do 5. sept. je padel iz brzotovornega vlaka, ki je vozil s polno brzino, pred postajo Carevdar strojevodja Rundek. — Vlak je prihajal iz Zagreba. Kurjač, ki je stal kraj strojevodje, ni takoj opazil nesreče. Ko pa se je čez nekaj časa obrnil proti kraju, kjer je malo poprej stal strojevodja, hoteč ga nekaj vprašati, je prestrašen opazil, da je njegov tovariš brez sledu izginil. Hitro je ustavil lokomotivo in opozoril sprevodnike, da je vlakovodja izginil. Sprevodniki so odšli s svetilkami nekaj sto metrov po progi nazaj in našli strojevodjo ležečega ob tiru. Pri ponesrečencu je stalo že več ljudi, ki so prišli mimo ob času nesreče in so skušali obuditi onesveščenega železničarja. Pri preiskavi so dognali, da ni zadobil strojevodja razen večje odprtine na desni roki nobene zunanje poškodbe. S prvim brzovlakom je bil Rundek prepeljan v zagrebško bolnico, ker sumijo, da je moral pri strašnem padcu zadobiti težje notranje poškodbe. — V četrtek popolne so se delavci, ki so uslužbeni v tvornici sadre in mavca v Blagaju pri Bosanskem Novem, razvrščevali na tamkajšnji železniški postaji tovorne vagone, dodeljene tvornici za natovarjanje z njenimi produkti. Med premikanjem vagonov je prišel delavec Salko Uzejrović, ženjen in oče enega otroka, med odbijače, ki so ga na mestu zmečkali. Mrtvega so spravili tovariši domov.

Krvava rodbinska tragedija.

5. sept. se je v selu Tovariševo v Bački odigrala krvava rodbinska tragedija. Posetnikov sin Melhijor Wolf se že dolgo ni razumel s svojo mačeho. Ta je bila silno jezikava ženska in venomer je delala zgago med pastorkom in njegovo ženo in mu končno ženo tako odtujila, da ga je zapustila in se pustila celo ločiti. To je bil za Wolfa hud udarec, kajti svojo ženo je imel zelo rad. Zato se je razmerje med njim in mačeho zadnje čase še poslabšalo. Prepiri so bili na dnevnem redu in dogodilo se je, da sta se mačeha in sin dejansko spopadla.

Dne 5. sept. poopldne je prišel Wolf precej nasekan iz gostilne domov. V kuhinji se je ustavil, vzel je velik kuhinjski nož in odšel naravnost v sobo svoje mačehe. Ne da bi črhnil besedico, je navalil na mačeho in jo z nožem sedemkrat sunil v prsa in v trebuh. Vsa okrvavljena se je nesrečna žena zgrudila na tla, morilec pa je šel v sosedno sobo in mirno legel na posteljo.

Čeprav smrtno nevarno ranjena, je imela Wolfova še toliko moči, da se je splazila iz hiše in se vlekla še nekaj metrov naprej. Pred hišo posestnika Martina Helmlingerja se je zgrudila na tla. Ta jo je takoj prenesel v hišo in pozval zdravnika dr. Mariča. Zdravnik je težko ranjeni ženi nudil prvo pomoč, sosed pa je med tem obvestil orožnike o krvavem dogodku. Orožniki so našli Wolfa še v postelji. Bil je popolnoma miren in ravnodušno je pripomnil: Kar sem hotel, sem storil, sedaj me lahko obesite! — Tudi pri zasliševanju je morilec prizual, da je imel že dolgo namen obračunati s svojo mačeho. Evo Wolfova je tako poškodovana, da ni nobenega upanja, da bi okrevala. Wolfa so izročili sodišču.

KDO VE za naslov mojega brata JAKOB SPRUK, ki je v Ameriki že od leta 1907. Leta 1922 je bil v Colo. Prosim če kdo kaj ve, da mi javi, ali naj se sam oglasi svoji sestri: — **Marija Spruk**, omožena **Romšak, Vas Gozd 22, pošta Kamnik, Jugoslavija.**
(2x25&26)

GROZDJE SAMO V KARAH

IMAM V POGODBI VINOGRADE ZA VEČ LET

Letošnje grozdje je sladkejše in boljše.

Imam vsake vrste najboljše črno in belo grozdje.

Nikar ne pišite ampak brzojavite.

WALTER PREDOVICH
224 CALIF. FRUIT EX. BG. SACRAMENTO, CAL.

Dopisi.

8 pota.

Na Eveleth je dobilo več Slovencev oziroma Jugoslovanov državljanske pravice. Med njimi je najbolj vesel J. Butala. Izgubil je bil vse podatke, kdaj in s katerim parobrodom je bil prišel v New York, pa mu jih je tvrdka Sakser State Bank preskrbela. Brez teh podatkov bi nikdar ne dobil državljanstvo. Tako mi je sam rojak Butala povedal ter ni mogel omenjene tvrdke prehvaliti. Izmed 68 jugoslovanskih prosilcev na Hibbing, Minn., jih je dobilo 62 državljanske papirje.

V Minnesoti so že hladni dnevi. V Californiji trgajo grozdje, tukaj pa krompir okopavajo. Za zimo bo torej dovolj jesti in piti.

Pozdrav!

Matija Pogorelc.

Brooklyn, N. Y.

Minula je sezona piknikov, izletov in drugih zabav v prosti naravi. Približala se nam je jesen v vsej svoji lepoti. Listje rumeni, in še malo časa, pa nam bodo gola drevesa oznanjevala prihajajočo zimo.

Zato se pa morajo pevska in dramatična društva pripraviti in narediti načrte za zimsko sezono.

Pevsko in godbeno društvo "Slovan" je sklenilo na zadnji seji, da bo priredilo to zimsko sezono tri prireditve.

Prva prireditev bo 10. novembra na Martinovo soboto (krščenje vina).

Druga bo na Silvestrov večer, dne 31. decembra.

Tretja bo pa velika Maškarada na pustno soboto.

Prostor in program prireditev bosta objavljena pravočasno v tem listu.

Naprošena so druga pevska in podporna društva, da vpoštevajo ta razglas in naj ne prirejajo svojih zabav te dni.

Slovensko pevsko in godbeno društvo "Slovan".

Girard, O.

Znano je že slovenski javnosti, da se nahaja v Ameriki naš rojak umetnik operni pevec državnega gledališča v Ljubljani, Anton Šubelj, ki je že priredil več koncertov med našim narodom z velikim uspehom. Sporočam veselo novico, da se je naša naselbina zavzela in povabila našega slavca, ki bo priredel svoj koncert dne 27. oktobra t. l. Naša naselbina že sedaj vabi vse bližnje naselbine, da se vdeleže tega koncerta.

Poročevalec.

Porterville, Cal.

Ako se podamo z avtomobilom iz San Francisco po državni cementirani cesti po San Yoaquin dolini, moramo biti jako previdni glede vožnje. Na tej cesti je namreč velikanski promet. Cesta je polna velikanskih truckov z ali brez trailerja, ki so naloženi z raznimi sadeži. Na vzhodu te pozdravlja velikansko pogorje, imenovano Sierra Nevada. Najvišji vrh v njem je Mount Whitney, ki se dviguje 14,500 čevljev nad morsko gladino. Gora je tudi poleti zavita v večni sneg.

Razne družbe imajo za potnike na razpolago velikanske buse, ki jih prevažajo od Los Angelesa do San Francisco. Na tej poti srečaš turiste iz cele dežele, pa tudi delavski svet, največ Mehikance. Kakorhitro se otvori sadna sezona v dolini, vro Mehikanci kakor čebele iz panja ter se odpravijo proti Severu za delom.

Potujejo navadno z starimi Fordi, ko pa ni v Fordu dovolj prostora, mu pripno trailer, na katerega naložе pohištvo in prtljago. Ta narod si postavi kempo v bližini bombažnega polja ter gre obirat grozdje. Stari Mehikanci z veliko družino, prevzamejo tudi kontrakt za pobiranje sliv.

Mehikanec se ne briga za vzgojo otrok. Kakorhitro otrok nekoliko doraste, ga zapodi na delo, zaslužek mu pa sproti pobere. S tem denarjem potem Mehikanci kvartajo in igrajo hazardne igre. Če se opijejo, so nevarni, ker so vsi oboroženi.

Minulo spomlad sem oddal trem Mehikancem delo, da mi nasekajo deset klafter drv. 11 dni so sekali ter so v enajstih dneh spravili skupaj komaj devet klafter. No, če so taki delavci, se ni čuditi, da vlada v Mehiki tako nezadovoljstvo.

V Californiji je približno dva milijona Mehikancev. V Los Angelesu jih je več kot pa v katerem koli mestu v Mehiki.

Sedaj imamo pri nas že cel mesec trgatev. Trta je dobro obrodila, in grozdje je prvovrstne kakovosti. Vprašanje je seveda, kdo ga bo kupil in zanj plačal. Vinogradniki, ki so zarana poslali večjo množino grozdja na Iztok, so malo dobili zanj ter so morali še pri prevozu doplačati.

Le pomisli, rojak! Jaz naložim vagon grozdja — petnajst ton — ter ga pošljem v Chicago. Od tukaj do Chicage stane prevoz kakih osemsto dolarjev. Kje so pa drugi stroški: za obiranje, bakse itd.? Vagon stane mene tisoč dolarjev. Če se v Chicagi proda tona po 68 dolarjev, so šele moji stroški plačani. Kje je pa dobiček? V Los Angelesu se prodaja grozdje po 35 do 50 dol. tona. Kupi ga pa le malokdo. Ljudje, ki so prej delali vino, ga ne delajo več, ker so jih nasprotniki zmerjali s pijanci. Mladina se tudi ne udaja pijači. Prihodnjič kaj več. Do tedaj pa zdravi!

J. R. Simonich.

New York Edison Ura
8:00 do 9:00
Nocoj na WRNY
326 Meters 920 Kilocycles
The Edison Ensemble
JOSEF BONIME, *Director*
Stalna radio-izložba za udobnost naših odjemalcev in javnosti te na 124 W. 42nd Street.
The New York Edison Company
Vam na razpolago.

KONCERTI A. ŠUBELJA

29. septembra, Pittsburgh, Pa.
6. oktobra, Milwaukee, Wis.
14. oktobra, La Salle, Ill.
18. oktobra, Cleveland, O., International Institute
21. oktobra, Collinwood, O.
27. oktobra, Girard, O.
28. oktobra, Lorain, O.
18. novembra, Chisholm, Minn.
25. novembra, Duluth, Minn.
16. decembra, Pueblo, Colo.

POZDRAV!

Pred odhodom v staro domovino lepo pozdravljam vse sorodnike in znance, posebno pa družino Jadrich, Ogrin, Hren, Kapler, Vertovšnik, Ule in Gorše. Prisrčna hvala tudi uradnikom Sakser State Banke, ki so mi šli v vseh ozirih na roko.

Alojzija Sotlar.

ZAHVALA

Prisrčna hvala tvrdki Frank Sakser in Mr. Antonu Svetu za vso postrežbo. Na parniku smo imeli jako lepo zabavo. Francosko družbo slehernemu priporočam. V kratkem nasvidenje.

Jernej Čehovin,
Gaberče pri Senožečah.

Na krovu parnika se še enkrat prav lepo zahvaljujem vsemu osobju Sakser State Bank, posebno pa Mr. Antonu Svetu, ker me je spremil v kabino ter mi vse potrebno preskrbel. Hrano in postrežbo smo imeli izvrstno. Ko se vrnem, bom že več ustmeno povedala.

Terezija Sikovšek.

V RICHMOND-HILL
je naprodaj dve-družinska hiša, velik lot, garaža za dve kari; vse moderno, zelo pripravna vožnja, 20 minut. do New Yorka. — Vprašajte pri lastniku: 10321—97th St., Richmond-Hill.
(6x 11,12,18,20,25&27)

Peter Zgaga

Vprašanja in odgovori.

Rojaki me večkrat vprašujejo o raznih mogočih in nemogočih stvareh ter mi včasih stavijo taka vprašanja, da me res spravljajo v zadrego.

Vsega zlomka hočejo vedeti. In če si v kaki stvari niso na jasnem — hop! — Zgago vprašajmo! On bo pojasnil.

Preveč zavita vprašanja mečem v koš, kajti z odgovorom bi si ne bil dotičnik prav nič na boljšem.

V naslednjem objavljam odgovore na par vpršanj, ki seni jih dobil v zadnjem času.

Odgovoril sem po najboljši vednosti in upam, da sem ustregel.

Vprašanje:

— Poleti sem bila v starem kraju in sem se seznanila z mladim fantom, ki je rekel, da bi takoj prišel za menoj v Ameriko, če bi mu poslala denar za vožnjo. Denar sem mu poslala, njega pa še ni. Kaj je to?

Odgovor:

— Da ga še bolj gotovo ne bo, mu moraš denar še enkrat poslati.

Vprašanje:

— Ali veš, Zgaga, kam bo prišla sedana ženska moda?

Odgovor:

— Ne vem. Bomo videli.

Vprašanje:

— Kako si velik, Zgaga? Nekateri pravijo, da šest čevljev, nekateri, da samo štiri in pol.

Odgovor:

— Velikost človeka je odvisna od razpoloženja in razmer. Če me kdo včasi s kakim računom išče, me sploh najti ne more.

Vprašanje:

— Kakšno mnenje imaš o prohibiciji?

Odgovor:

— Tako, kot ti, dragi prijatelj. Če imaš prazno klet, preklinjaš prohibicijo, če imaš polno klet, se ne meniš zanjo.

Vprašanje:

— Ali je kaj upanja, da se bodo vsi Slovani združili?

Odgovor:

— Seveda. Ko bo enkrat pozabljeno nasprotstvo med Štajerci in Kranjci, med Dolenjci in Gorenjci, ni več daleč do združenja vseh Slovanov.

Vprašanje:

— Zakaj se selijo Slovenci iz New Yorka v Ridgewood?

Odgovor:

— Zato, da se lahko vozijo v New York po opravkih.

Vprašanje:

— Imam dva soda: za deset in za petindvajset galon. Pa malo po kislem dišita. Ali bi ju porabil za vino?

Odgovor:

— Zakaj pa ne? Če ga sedaj napraviš, bo po dveh mesecih še vedno mošt. Dokler je mošt, se ne skisa. Hiteti boš moral; najmanj pol galone na dan.

Vprašanje:

— Zgaga, kdaj pišeš svojo kolono? Zjutraj ali zvečer?

Odgovor:

— No, če tega nisi pogruntal, prijatelj, ti ni pomoči.

Vprašanje:

— Koliko slovenskih oštarij je v New Yorku?

Odgovor:

— Bom sporočil okrog petnajstega novembra.

Vprašanje:

— Ali sta Jože iz Most in Jože z Vrhnike kaj v sorodu?

Odgovor:

— Za krvno sorodstvo ne vem, toda pri californijski kaplji sta bratca. Tudi jaz se ne branim te žlahte.

Vprašanje:

— Kako se je Clevelandski Tone pobotal s Clevelandčankami, ker je rekel, da so Newyorčanke lepše?

Odgovor:

— Mi ni še nič sporočil. Počakaj, da bo prišel k sapi.

Vprašanje:

— Kje je boljše: v Ameriki ali v starem kraju?

Odgovor: — Boljše bi bilo v starem kraju, če bi mogel priti človek vsako soboto v Ameriko po denar.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

MARIO PUCCINI:

SLUTNJA

Ko se je dvignil iz postelje, je bil prav židane volje. Kajti ravno kar mu je bila žena obljubila za kosilo nekaj dobrega. Poljubil je otroke drugega za drugim kakor vsak dan, ko so odhajala v šolo. In vendar je sam zapustil stanovanje s temno slutnjo, ki ji ni vedel razlage.

Vstopil je v prvi tramvajski voz. Navadno ni posvečal prav nobene pozornosti detajlom vsakdanje vožnje. To jutro pa je moral gledati na vsako malenkostno stvar, tudi na take, ki so nam v mestu, kjer vse teče in se giblje, zdijo mrtve. Na vrtu zapuščene vile, pri kateri se je ustavil tramvaj, je poganjalo trsje. Upogibalo se je in zibalo v vetru.

Ko je tako opazoval trsje, je mislil na svojo deco — na Tončka najmlajšega. Kako rad je tolkel z enim trdim predmetom ob drugega, s stolom ob stol, z igračo ob igračo.

Vsak drug dan bi se zdel samemu sebi smešen radi takih misli in bi se smejal. Danes pa mu je bilo hudo; malo je manjkalo do solz, pa sam ni vedel zakaj.

Sonorni ropot tramvaja mu je v ušesih prijetno donel. Pa je vendar moral vzdihniti, ravno tako, kakor v svoji pisarni, kadar se je ukvarjal s težko kalkulacijo. Presenečen je bil, ko se je spomnil, da se danes ni ozrl na ribji trg kakor navadno. Kajti zabavno je bilo gledati ribiške žene, kako so pobijale in rezale čudne pomorske nestvore z dolgimi ostrimi noži iz bleščečega jekla.

Tramvaj se je ustavil pred mestno zaporo in vstopili so užitninarji in stikali med pasažirji, da bi našli skrito žganje in druge užitnini podvržene stvari. V zadregi se je neka ženska rezko zasmejala in mož poleg nje je surovo zaklel: paznik pa je privlekel iz torbe dvoje zaklanih piščancev. "Glej jih, kako goljufajo državo," si je mislil, niti vesel nesreče svojega bližnjega niti ogorčen. "Italijan" je rekel sam sebi, "ostane Italijan in se je zgodi kar hoče. Danes se na zvit način odteguje davkom. Jutri pa bo, enako brezvestno pustil svojega otroka sredi ceste."

Ko so pazniki izstopili in je tramvaj zopet vozil, se je spomnil, da je tudi on enkrat goljufal državo na užitnini, seveda le na ljubo svoji ženi, ki je poslala hleb sira prijateljici v mesto. "Vsi Italijani smo enaki," je zaključil, "narod brez vzgoje, brez vesti, brez smisla za državno skupnost."

Proti navadi je izstopil iz tramvaja že dve postaji pred pisarno. "Če si zdaj ne pretegnem malo svojih zaspanih udov, bom še danes koga treščil ob tla," je mrmral, ko je stopil na pločnik. In res mu je odleglo, dasi je bila ulica prašna in polna težkih tovornih voz, kajti na tem mestu so zidali hišo. Zidarji in tesarji so hiteli kakor za stavo pod nadzorstvom preddelavcev; žene in otroci, ki so v gručah stali pred zgradbo, pa so jih nemo gledali.

"Tudi dobro zgrajena hiša," je razmišljeval, "se mora prej ali slej podreti." Melanholično je pogledal prazne zidove, ki so čakali štukaterja.

"Živimo samo na videz," je rezoniral, "in vse na svetu je končno iluzija."

Ko je imel zgradbo za seboj, se mu je zazdelo, da čuje od zadaj čuden ropot. Ali je bilo drdranje kakšnega voza? Ozrl se je. Ne, ničesar ni bilo videti.

"Čudno je to," je rekel sam sebi," toda ali ne slišim za seboj neko ihtenje?"

Stopil je par korakov, obrnil se je in dasi je bila ta trenutek cesta prazna, je zopet slišal nekoga, ki je zaihtel.

"Da, tu je nekdo, ki vzdihuje," je zamrmral in se je trudil z obemi očmi in ušesi, da bi odkril, odkod zvok prihaja. Toda vsi napori so bili zaman.

Zdajci pa je osupnjen opazil, da je ihtenje prihajalo iz njega samega in za trenotek se je ustavil, da se je mogel razločno slišati. Kako čudno, da tega ni že prej opazil. Da, on je bil tisti, ki je ihtel in lica so mu bila vroča in mokra od solz.

"Odkar sem se zbudil, mi ni dobro," si je rekel, "in ko sem danes poljubil svoje male, sem bil nenavadno ginjen."

Obrisal si je solze, ki so padle na ostre lase njegove brade, pa se mu je zdelo, da vonjajo po glivah ali obležanem mesu.

"Ubogi otročički," je vzdihnil, "morda vas ne bom nikdar več videl."

Ko je prišel v pisarno in mu je njegova tajnica vročila pisma, jo je pogledal temno in resno in si je mislil: "Če bi jo smel prijeti za roko, bi ona čutila in vedela bolje nego jaz, kaj mi je in kaj me danes še čaka."

Zares, čutil je, da so mu bile roke ledeno mrzle in da mu je čelo zatekalo od nabrekih žil.

"To je samo slabost," si je rekel in si tako za kratek čas vrnil pogum. Vsedel se je k pisalni mizi, trdno odločen, da prične z delom. Toda pismo so bila kakor zamrzla med prsti in ni jih mogel odpreti.

Spomnil se je modernih žena pred 20 leti, ki so si stiskale telesa v ozke steznike, da je bilo dihanje in govorjenje ovirano in je bilo treba zlasti pri smehu precejšnjega napora. Vstal je s sedeža in je hodil po sobi. Razumljiva bi bila taka depresija, če bi bilo zunaj slabo vreme, nizki, težki, črni oblaki, ki grozijo, da bodo vsak trenotek razdejali onemoglo zemljo. Toda ne, zunaj je sijalo solnce.

Ali je bil vir depresije v njem samem? Poskušal se je nasmehniti tajnici in jo je vprašal, ali se počuti dobro.

"Da, zelo dobro," je odvrnila. "In kaj pravite, kako izgledam jaz danes?"

"Vi imate danes izvrstno barvo," je odgovorila.

Šel je k zrcalu in je moral priznati, da je govorila resnico.

"In vendar je nekaj nenavadnega, kar danes deluje v meni," je mrmral, "nek skrivnosten vpliv, morda kak bacil, sovražna sila, ki mi stiska, teži, ki mi razjeda drobovje, pljuča in srce." In odšel je iz pisarne ven na sveži zrak.

Da, saj je bil vendarle v Rimu; kajti prej, ko je stopal nizdol po stopnicah, se mu je zdelo za trenotek, da je v kakšnem neznanem daljnem mestu in da slabost ni nastala v njem, v njegovi notranjosti, marveč da jo je povzročila prisotnost tujega ljudstva in tuja okolica. Toda, vse kar je videl okrog sebe, ni zgledalo prav nič podobno Rimu, vsakdanjemu Rimu, ki ga je tako dobro poznal. Vzduh je bil težak; glasovi mimoidočih so bili zadušljivi; bilo je nekaj pogubonosnega v tej atmosferi.

"Ali je mogoče, da ne poznam več ulic svojega rojstnega mesta?" se je vprašal.

Obrnil se je in zagledal je tik za seboj moža temnega pogleda, visoke postave z dolgim črnim plaščem in ta mož ga je gledal nepremično. Pospešil je korake. "Ta človek me vendar ne more poznati," si je rekel; in vendar, ko se je pri naslednjem ovinku zopet obrnil, je bil še vedno tik za njim in ga je gledal, ne da bi trenil z očmi.

"Kaj hoče od mene?" se je vprašal. "Če me bo pri prihodnjem ovinku še gledal, ga bom počakal in vprašal. Razburjen je pospešil korake in se je spotaknil, da je skoro padel.

Na koncu ulice Via della Vita, ko je bil na tem, da gre preko Corsa, je čutil tik za seboj toplo dihanje. Vehementno se je ustavil. Ne. Nihče se ni vanj zaletel. Nihče se ga ni dotaknil. Toda temna postava s plaščem je bila tam na vogalu in je zrla v njega nepremično kakor prej. Zasukal se je in se je znašel obraz v obraz pred siromašno, slabotno staro ženico z neštetimi rumenimi gubami na širokem obrazu.

"Kaj hočete?" jo je vprašal.

Toda stara ženica ni hotela ničesar in se je z bojaznijo v očeh nanagloma obrnila na levo.

Šel je naprej in kar oddahnil se je, ko je videl, da visoke postave s črnim plaščem ni več v bližini.

"Morda je bila halunacija," je zamrmral. Zdajci se je bližal kavarni Aragno, kjer je videl kompaktno gručo ljudi, ki se je zibala od ene točke do druge po Corsu. Na mah je ihtenje, ki ga je slišal zjutraj, zopet zazvenelo v njegovih ušesih.

Smejal se je: "Tokrat se pa ne dam ujeti. Jaz sem tisti, ki vzdihnjem." In ko je položil roko na lice, je čutil, da je mokro in vroče.

Gruča nasproti kavarne Aragno se je še vedno pomikala sem in tja; in hipoma je nastal krik in vik, stok in hrup, da je kar kipelo na Corsu in dva ali trije streli iz revolverja so odjeknili v zraku.

"Zdaj pa nisem jaz tisti, ki strelja," si je rekel posmehljivo.

Ozrl se je še enkrat, da bi videl, ali mu je visoka črna postava še za petami, toda videl je samo krdelo ljudi, ki so bežali, eni v to, drugi v drugo smer in iskali zavetja v kakšni trgovini, veži ali stranski ulici. In ko so streli iz revolverja zopet odjeknili, se je spomnil, da je skrajni čas za beg.

Toda smrt, ki ga je iskala že ves dan, je prišla hipoma od zadaj in ga je podrla na cestni tlak.

Ker so bili vedno in vedo, da bodo tudi v bodoče točno postreženi,

ker so prepričani o varnosti pri nas naloženega denarja,

ker lahko z istim razpolagajo, kadar ga potrebujejo,

ker prejemajo za vloge po 4% obresti, mesečno obrestovanje,

si je izbralo veliko število rojakov po vseh Združenih državah za svoj

GLAVNI STAN

v vseh bančnih poslih

DOMAČO

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Zatrtje lista Edinost.

Prišlo je, kar smo že davno pričakovali. Fašistični režim v sosedni državi je šel do skranjnih meja teptanja narodnih manjšin in ugasnil luč edinemu velikemu slovenskemu dnevniku na Primorskem.

Kalvarija slovenskega tiska in naše manjšine na Primorskem je znana. Popisana in namočena je s krvjo človeških trupel, z najnizkotnejšimi ponižanji človeškega dostojanstva, proslavljena in prečiščena je z apoteozo ljudstva, ki hrepeni po ujedinjenju in svobodi in ki bi ga rade verige nebrzdanega diktatorstva potlačile k tlom.

Lahko recemo, da je tako prebujenje, kakor magosavni prihod našega naroda na Primorskem zvezan z izhajanjem tržaške "Edinosti." Zgodovina javnega in kulturnega delovanja na Primorskem, to je zgodovina "Edinosti."

Sredi preteklega stoletja, v dobi našega narodnega preporoda, je misel narodnostnega, vstajenja najsvetlejše vzplamtela baš na Primorskem. Južnemu, poletnemu temperamentu se je pridružila volja do dela in uspeha, ki se ji na prvi pogled skoro ni poznalo, da bi bila slovanskega izvora. Narodno prebujenje je stopilo na plan horicontalno. Fundament vsega javnega in političnega delovanja našega društvenega in javnega življenja, vseh narodnostnih borb, prebujenja, osamosvojitve in neustrašnega osvojevanja svetih tal našega praslovanskega ozemlja ob sinji Adriji, od Ogleja do tržaškega zaliva in dalje proti jugu v kršno Istro in še dalje proti Kvarnerju in severni Dalmaciji, je postala naša "Edinost."

V teh zadnjih 50 letih je "Edinost" ugladila pot tako mogočnemu nacijonalnemu pohodu, kakršnega ne najdemo niti pri mnogo večjih narodih. Ta njena velika misija in njen zgodovinski uspeh pa je bil posledica politične in nacijonalne ideologije, s katero se je odlikovala od ostalih slovenskih dnevnikov in glasil političnih strank v Ljubljani in Mariboru. "Edinost" je propovedovala narodnost in narodne vrednote kot vodilne ideje politične in nacijonalne akcije v ogroženih obmejnih pokrajinah. Dočim se je središče naroda predajalo gospodarskim in kulturnim borbam, je bilo na periferiji potrebno ohraniti enotnost narodne akcije, in v to akcijo združiti vse nacijonalne, kulturne in gospodarske sile. Nacijonalna osamosvojitev je bila pozneje prenešena na osamosvojitev na gospodarskem polju.

Po svetovni vojni in po žalostni tragediji našega Primorja na mirovni konferenci so za "Edinost" nastopili slabi časi. Prej agresivni in energični osvajalec se je moral vdati jekleni volji zgodovinskih in se pretvarjati, stopnjo za stopnjo, v kulturnega ohranjevalca pridobljenih duševnih postojank. V okvirju zajamčenih pravic našega naroda in njegovega jezika, njegovega slovenskega duhovnega življenja, je "Edinost" zasnovala misel, da bi mogel naš narod tudi v mejah italijanske države nadaljevati samosvoje narodno življenje, podrejajoč svoje ostalo delovanje interesom in ciljem italijanske države.

Toda ta misel je bila izraz našega prevelikega optimizma in vere v dobroto in poštenost Italijanov. Poznejše divjanje fašističnega režima je pokazalo, da je tudu ta zadnja nada pokopana in da se je treba pripraviti na najhujše, na nasilno iztrebljenje in raznarodovanje.

"Edinost" je ustavljena in malo je upanja, da bi fašisitovske oblasti dovolile novega ravnatelja. Način, kako so fašistovske oblasti odvzele "Edinosti" ravnatelja in s tem možnost nadaljnega izhajanja, je naši javnosti dobro znan. Šikane so bile tako bedasto utemeljene, da so le izraz res peklenske hudobije.

Toda fašistovski nasilniki so se uračunali. Polstoletna setev 'Edinosti" je že prešla v kri in žile. Naša materinščina na Primorskem je fundament, ki se da iztrebiti samo z brutalno silo. Fašizem se ni ustavil niti pred takim sredstvi in napoveduje in pripravlja gospodarski polom našega naroda, da bi potem izvedel italijansko kolonizacijo.

Duh "Edinosti" živi in deluje premočno med našimi zasnžnjenimi brati, da bi mogel fašizem zatreti njihovo narodno zavest in ljubezen do vsega, kar je slovansko.

Zgodovina nas uči, da so pravične težnje narodov še vedno zmagale in da je nasilstvo narodov nad narodi bilo vedno obsojeno na pogin.

Ze danes iztega duh "Edinosti" svoje zaščitne roke nad vsem primorskim, ozemljem. Trdno smo prepričani, da bo ta njegov duh ostal na svetih tleh naše domovine ob primorski Adriji do trenutka, ko napoči dan vstajenja.

Vero v ta zadnji dan naše borbe na Primorskem nam krepi fašisem sam in v nemali meri tudi njegov najnovejši zločin nad pravicami svobodnega naroda, njegova ustavitev tržaške "Edinosti."

"Edinost" so ustanoviti v sedemdesetih letih tržaški rodoljubi, ki so se zbirali v Trobčevi hiši pri Sv. Ivanu. Prebujevalni pokret je potreboval nujno svoje posebno glasilo. Sprva je izhajala "Edinost" dvakrat na mesec. Urejevali so jo tržaški patrijoti Fran Cegnar, Viktor Dolenc, Lovro Žvab in drugi. L. 1880. je "Edinost" postala tednik. Od tega leta naprej se je "Edinost' razvijala vsestransko. Tržaški voditelji so ja zasnovali samostojen fundement v lastni tiskarni in tik pred vojno je "Edinost" dobila tudi svoj lasten dom. Tedaj je izhajala v obsegu največjega slovenskega dnevnika. Tudi tehnično in vsebinsko je bila na vrhuncu in prednjačila je vsem slovenskim listom. Po vojni so jo hoteli zadušiti. Kasneje se je morala omejevati na najtesnejši obseg, dokler je niso sedaj popolnoma ustavili. V zadnjem času je pisala skranjo pohlevno, tako da se ji ni moglo ničesar očitati. Odstavitveni dekret tudi navaja le "opustitve" in nobenega kaznjivega dejanja. Ali je z začasno ustavitvijo "Edinost" definitivno zabranjena, todo pokazali že prihodnji tedni.

JEČA ZA USMILJENOST

Neka zaročenka Marija je bila na Dunaja radi krivega pričevanja obsojena na šest tednov ječe. Njen zaročenec jo je ob priliki nekega spora sunil v Donavo. Marija mu je odpustila in ga je hotela pred sodiščem razbremeniti. Pomagati je hotela tistemu, ki jo je hotel spraviti ob življenje. Kot priča je izjavila, da je ni namenoma pahnil v vodo. Toda nič ni tako skrito, da ne bi postalo očito. Dokazalo se je, da je zaročenec Marije zagrešil poskus umora in da je pri polni zavesti hotel spremeniti zločinski namen v bolj nesrečen slučaj. Marija je tedaj lagala in ogoljufala ter bila obtožena zločina krivega pričevanja in —obsojena.

ADVERTISE in GLAS NARODA

PRAV VSAKDO — kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh — MALI OGLASI v "Glas Naroda"

ZAKAJ SO NAŠE POŠILJATVE NAJCENEJŠE IN NAJHITREJŠE?

KER JE NAŠ PROMET NAJVEČJI IN KER SO NAŠE ZVEZE V STAREM KRAJU NAJBOLJE VPELJANE!

Udobnosti, ki izvirajo iz poslovanja v velikem obratu, pridejo našim strankam v korist.

Naši stroški za posamezna nakazila so manjši, vsled česar so cene pri nas nižje kot pri agentu ali zavodu, ki mora poslati Vašo nakaznico v izvršenje v New York.

Hitrost našega poslovanja je nedosegljiva, radi našega velikega prometa lahko vzdržujemo tako obširne zveze, da se posveča našim nalogom največjo pozornost.

Naše denarne nakaznice odpošljemo z vsakim brzoparnikom, ki odpluje iz New Yorka — toraj brez zamude in nadaljnega posredovanja.

Naše cene so objavljene dnevno v listu "Glas Naroda".

Za zneske nad $200.— računamo primerno nižjo ceno, katero Vam radevolje sporočimo predno nam pošljete nalog.

Mi imamo največ poslov s strankami izven New Yorka, kar dokazuje, da se lahko okoristi z našim poslovanjem vsak, pa najsibo še tako daleč proč od poslovnega središča Amerike.

Pošljite toraj Vašo prihodnjo denarno pošiljatev nam v izvršitev.

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK

NEOZDRAVLJIVO BOLNE DOVOLJENO UBIJATI

Seveda ne pri nas, marveč na Češkoslovaškem, kjer se zakonodaja vedno bolj modernizira. Češkoslovaška namerava novelizirati svoje kazensko pravo, in sicer tako, da bo dovoljeno pobijati težko, neozdravljivo bolne ljudi.

Ta predlog je sprožila mlajša generacija čeških pravnikov. Konservativni listi, zlasti klerikalni, pravijo, da so mladi pravniki s tem jasno pokazali, da so v službi boljševizacije in uničevanja moralnega reda zapadne kulture. Evtanazija bi bila legalizirana v posebnih premerih. V prvi vrsti gre za neozdravljive bolezni, zlasti spolne. Vse ljudi, ki so neozdravljivo bolni in ki lahko okužijo še druge, naj bi imele posebne ustanove pravico pobijati, čim bi bilo zdravniško dokazano, da je njihova bolezen res neozdravljiva in zdravim nevarna. Problem je pa v toliko kočljiv, ker bi se dala ta pravica zlorabljati in ker je zelo težko ugotoviti, kdo je neozdravljiv obolan. Predlog mladih čeških pravnikov še ni dozorel, vendar se pa konservativni del javnosti že zgraža nad njim.

CIGANI ODVAJAJO OTROKE

Na Dunaju je naenkrat izginila šestletna Štefanija Polna. Otrok se je sprehajal po parku, njena mati pa je bila v bližini zaposlena. Ko je mati prišla po otroka, ni bilo nobenega sledu več za njim. Stvar je prišla v časopise in na podlagi tega se je javila druga gospa, ki je na policiji naslednje izpovedala: Pred tremi dnevi je stala pred svojo hišo, ko je imela s seboj pet otrok. Med njimi je bila tudi deklica, ki se je zdela zelo prepadena. Stopila je k njej in jo je vprašala, zakaj je šla k ciganom, nakar je odgovorila, da mora pri ciganih spati. Gospa je hotela še dalje se razgovarjati z deklico, pa je pridrvela ciganka, ji strgala otroka in ciganska tolpa je potovala dalje. Policija si prizadeva na vse načine, da izsledi to tolpo. —Kakor znano, so na Češkoslovaškem morali izdati poseben zakon proti ciganom. Saj so se nekateri povzpeli do stopnje ljudožrcev.

†

NAZNANILO

Potrtim srcem naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da nama je preminul ljubljeni brat

ANTON LOGAR

in sicer vsled poškodb, ki jih je zadobil vsled požara dne 11. avg.

V najlepši mladeniški dobi v 25. telu je umrl v groznih bolečinah v Ljubljanski bolnici dne 16. avgusta. Prepeljan je bil 18. avgusta v svoj rojstni dom v Cerknico pri Rakek-u. Ob obilni udeležbi občinstva je bil pokopan dne 19. avgusta na domače pokopališče pri sv. Janezu. Zapušča žalujočo mater, 2 sestri, 2 brata, tukaj v Zdr. državah pa 2 sestri. Dragi brat lahka naj ti bo rojstna gruda.

Vsaj križ nam sveti govori, da
vidimo se nad zvezdami.
Življenje tu je kratek sen
Kot rosni dih se razprši,
Ko dihne smrt preko livad,
Življenje večno se rodi!

Žalujoči sestri —

Josephine Debevc,
Agnes Logar

Roswell, Ohio, Box 2.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh. Vsled naše dolgoletne izkušnje Vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočamo, vedno le prvovrstne brzoparnike.

Tudi nedržavljani zamorejo potovati v stari kraj, toda preskrbeti si morajo dovoljenje ali permit iz Washingtona, bodisi za eno leto ali 6 mesecev in se mora delati prošnjo vsaj en mesec pred odpotovanjem in to naravnost v Washington, D. C., na generalnega naseliškega komisarja.

Glasom odredbe, ki je stopila v veljavo 31. julija 1926 se nikomur več ne pošlje permit po pošti, ampak ga mora iti iskat vsak prosilec osebno, bodisi v najbližji naseliški urad ali pa ga dobi v New Yorku pred odpotovanjem, kakor kdo v prošnji zaprosi. Kdor potuje ven brez dovoljenja, potuje na svojo lastno odgovornost.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Od prvega julija je v veljavi nova ameriška priseljeniška postava. Glasom te postave zamorejo ameriški državljani dobiti svoje žene in neporočene otroke izpod 21. leta ter ameriške državljanke svoje može s katerimi so bile pred 1. junijem 1928. leta poročene, izven kvota.

Jugoslovanska kvota znaša še vedno 671 priseljencev letno. Do polovice te kvote so upravičeni stariši ameriških državljanov, možje ameriških državljank, ki só se po 1. junija 1928. leta poročili in poljedelci, oziroma žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje tu. Vsi ti imajo prednost v kvoti, od ostalih sorodnikov, kakor: bratov, sester, nečakov, nečakinj itd., ki spadajo v kvoto brez vsake prednosti v isti, pa se ne sprejema nikakih prošenj za ameriškanske vizeje.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street NEW YORK

Njegova žena.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

12 (Nadaljevanje.)

Ellen Volkmer je vedno nekoliko oboževala lepo, elegantno Felicitas. Bila je dobrodušno bitje in kot edini, ne zelo močni otrok bogatih starišev, je bila seveda zelo razvajena.

Pozdravila je Felicito z veliko prisrčnostjo in prijaznostjo.

— Ah, draga Fe, kako mično, da sva se obe ob istem času zaročili! — je vzkliknila ter poljubila in objela Felicito.

Ritter in Forst sta stala poleg obeh dam ter se merila z ne preveč ljubeznjivimi pogledi. Temu srečanju se ni bilo mogoče izogniti. Udeleženci pa so ohranili vsaj svojo mirnost. Felicitas je zrla s čudnim občutkom v bledi, brezbarvni obraz Ellen. Kot sočutje je vstalo v njej. Rekla je sama sebi:

— Če bi bila ti poštena, bi posvarila Ellen pred njenim zaročencem. Morala bi ji reči: — Ne zaupaj mu. On hrepeni le po tvojem denarju ter te bo brezsrčno izdal, kot je izdal mene!

Nato pa si je mislila nadalje:

— Ti pa ne boš poštena — kajti v takih slučajih nima pač noben človek poguma, da bi bil pošten. Tudi ti ne. Ti boš molčala ter pustila, da bo to zaupajoče bitje varano in osleparjeno kot si bila ti. Ti moreš le upati, da bo Ellen prihranjeno spoznanje, ko bo enkrat oddana.

Tako si je rekla Felicitas in nehote je gorkejše stisnila roke Ellen kot ponavadi.

— Da bi bila le vedno tako srečna kot si danes, draga Ellen, — je je rekla mehko in prisrčno.

Ellen ji je radostna stisnila roko.

— Da, Fe, jaz sem naravnost nečloveško srečna! Le pomisli, papa nama ni hotel dati izpočetka svojega dovoljenja. Harry in jaz sva morala dolgo čakati na to. V bistvu sva namreč tajno zaročena že dva meseca, čeprav brez privoljenja očeta, na katero sem morala čakati dolgo časa.

Harry Forst je vidno prebledel pod ledeno mrzlim pogledom, s katerim je ošinila Fe njegov obraz. Hans Ritter pa je zrl skrbno na obraz svoje neveste ter položil njeno roko v svojo. Fe se je obrnila k njemu ter se mu hvaležno nasmehnila.

Ta smehljaj ga je napolnil z gorkoto, dočim je vzbudil v srcu Forsta muke ljubosumnosti. On ni privoščil Ritterju tega smehljaja in njemu je bilo pri duši kot da mora potegniti Fe z njegove strani.

— Tako, tako, — torej že na mesece si na tajnem nevesta, Ellen? — je vprašala Fe s svetlim, zvonkim glasom.

Ellen je smehljaje prikimala.

— Da, Fe, papa naju je pustil dolgo čakati, kaj ne, Harry? Midva sva bila zelo nesrečna raditega.

Leden smehljaj je zaigral krog ustnic Felicite, dočim je Harry Forst nervozno potegnil z roko preko čela.

— Prosim te, Ellen, to so zadeve, ki interesirajo le naju dva, — je rekel ter si želel biti daleč proč.

Ellen se je poredno ozrla vanj.

— Ah, ti se zelo motiš, Harry. Zaročeni ljudje se vedno zanimajo za kaj takega. Kaj ne, Fe?

— Za mene je bilo to, kar si mi rekla, skrajno interesantno, Ellen, — je odvrnila Fe ter občutila skoro kruto zadovoljstvo nad tem, da je bil Forstu položaj skrajno neprijeten.

— Tebi pač ni bilo treba delati tako dolge preizkusne dobe, draga Fe. Tebi ni nikdo mogel odkloniti privoljenja v zaroko, — je nadaljevala Ellen. — In za tvojega zaročenca, — sploh ni obstajala nikaka ovira. Papa pravi vedno: — Hans Ritter obvlada življenje kot dobro dresiranega konja, za katerega ni nakaka ovira previsoka in noben jarek preširok.

Ritter se je smehljaje priklonil.

— Upam, da me ne onečašča ta izrek vašega gospoda očeta, moja draga gospodična.

Ellen je energično zmajala z glavo.

— O ne, ravno nasprotno. Jaz občudujem take moške kot ste vi, gospod Ritter. Me, slabotne ženske, se rade pustimo imponirati od moške moči in pogumnosti. Kaj ne, Fe, — me smo v penzijonatu vedno sanjale o takih junakih.

Ritter se je smejal ter hitro spravil pogovor v drugo smer.

Po kratkem času je vprašala Elen živahno:

— Kje pa boš imela svojo poroko, Fe? Ali bi je ne mogle proslaviti ob istem času?

Obraz Fe se je nekoliko pordečil.

— O tem nisva še razpravljala in termin ni še določen, moja draga gospodična, — ji je priskočil Ritter na pomoč.

— O, najin termin je že določen. Midva se poročiva v pričetku marca ter napraviva nato poročeno potovanje na jug. Potovati hočeva do Kajire. Vse sva si že izslikala, Harry in jaz. Ker smo se zaročili ob istem času, bi bilo mično, da bi imeli tudi ob istem času poroko, — je kramljala ter se naslanjala pri tem na svojega zaročenca, ki je bil očividno v zadregi nad to ostentativno zaupnostjo. Stal je sploh kot na žrjavici ter skušal najti pretvezo, da se odstrani z Ellen.

Fe ni vedela, kaj naj odgovori na besede Ellen in zopet je bil Ritter, ki ji je pomagal preko položaja.

— To nikakor ne gre, moja draga gospodična, – je rekel v šali. — Mi vendar ne moremo staviti naših skupnih prijateljev in znancev pred alternativo, da plešejo ali na vaši ali na najini poroki. Mi smo naravnost primorani imeti poroko v nekem drugem času.

Ellen se je nasmehnila.

— Ta argument je seveda prepričevalen.

— Pojdi, Ellen, — midva morava pozdraviti polkovnika Masberga in njegovo ženo, — je rekel Forst sedaj hitro, ko je videl oba vstopiti. Še nikdar ni bil prihod kakega višjega pozdravljen z večjim veseljem. Skoro s silo je odvedel svojo nevesto ter se priklonil pred Fe in Ritterjem.

Hans Ritter je položil z gorkim pritiskom svojo roko na roko svoje neveste, ki je počivala mrzla in brez življenja v njegovi.

— Ali te je zelo bolelo, Fe? — je vprašal pritajeno.

Ona je zaprla za trenutek svoje oči.

— Jaz se sramujem, ah, jaz se tako strašno sramujem, da sem kedaj ljubila tega človeka! — je rekla s tresočim se glasom.

— Le mir, mir, moje ubogo dete! — je rekel pritajeno, z dobrohotnim glasom.

Ozrla se je z velikimi očmi od strani v njegov obraz, ki naj bi ugovarjal tem milim besedam. Njegovo bistvo ji je postajalo vedno bolj zagonetno. Ta gorki ton njegovega glasu pa jo je pobožal, kot da se je dotaknila nežna roka njenega lica.

Nič več nista prišla do tega, da bi nemoteno kramljala med seboj, kajti bila sta vedno zaposlena ter včasih celo odločena drug od drugega. V tem slučaju so nato oči Ritterja neprestano zasledovale Fe. Ni mogel odtrgati svojih oči od njene vitke, ponosne postave. Nobena navzočih dam se ni mogla meriti s Fe glede lepote in mičnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Zdravo telo -- največji zaklad.

Življenje celokupnega človeštva se mi zdi kot večna pesem; poslušaš jo: nje melodija trepeta ob tebi—a komaj jo doživiš, že se izgublja v dalje in utone v njih; na nje mesto pa zavalovi nov akord večne pesmi. In to se ponavlja: melodija tone, bliža se in raste. Kaj ni isto s človeštvom? Vsak človek je kakor glas te pesmi življenja in komaj je razmahnil vse svoje moči, že tone v daljah, na njegovo mesto pa prihajajo drugi. To se ponavlja: večno ginevanje, večno poranjaje. Za milijoni, ki so šli pred nami, so prišli novi milijoni, smo prišli mi. Pesem življenja je valovila in valovi---

Da, milijoni smo-in glejte, vse nas, ki smo atomi orjaškega telesa, človeštvo imenovanega, vse nas spaja silna, skrivnostna vez: bratstvo. Bratje smo-vsi.. vsi brez izjeme. Bratje smo si-brez ozira na kasto, kateri pripadamo,-brez ozira na več ali manj popolne socijalne razmere, v katerih živimo,—brez ozira na imetje, ki smo si ga na katerikoli način pridobili,—brez ozira tudi na profinjenost naše duševnosti, na globino našega duha.

Vprašam vas, kaj je tisto, ki premosti vse razlike življenja in nas dela brate med seboj? Kaj je tisto, kar ima vsakdo kot znak bratstva in česar ne more nikdar utajiti? Odgovarjam: naše telo je to. Telo, ki je vsem milijonom zgrajeno po istih principih in podvrženo istim zakonom. Po naših telesih smo si bratje.

Telo, pravim, je tisti prvotni element življenja, s kojega silami se je razvijal duh. Zdravo, normalno telo je bil predpogoj življenja in pogon vsega razvoja v prvih početkih življenja—vprašam vas: kako in zakaj naj bi bilo danes, ko se je človeški duh razmahnil v neskončje, telo odveč? Če je bilo telo potrebno v dobi razvoja, kako zelo je potrebno šele danes, ko se nam zdi, da smo že blizu cilja, že blizu poslednje možnosti, najti kako novo pot! Tisočletja smo se trudili, da dosežemo in izborimo telesu kolikor mogoče najpopolnejšo okolico, da mu nudimo na temeljih najvišjega razvoja najprimitivnejše življenje; in danes, ko smo to dosegli—zanemarjamo telo. Čemu in zakaj potem ves razvoj našega duha, če mislimo, da nismo odvisni od telesa in je smemo zato zavreči? Ko bi rabil ta razvoj naš duh—no, ne bi izpopolnjevali materije! Iz navedenega sledi, da je nujno in pravilno, varovati telo in ohranjevati je zdravo in ne le to: celo dolžni smo skrbeti za zdravo telo kot udje najbližje družbe, ki nas rabi, kot udje vsega človeškega občestva.

Sedaj me boste umeli, zakaj vam govorim o telesu in naši veliki dolžnosti, ohraniti mu zdravje. Govorim vam pač zato, ker bi hotela, da bi obsegla volja nas vseh to eno: telo naj mi bo svetišče—ker le v spoštovanju telesa je dan pogoj zdravju in ohraniti zdravje smo dolžni. Bilo je v poletju leta 1927. Peljala sem se skozi Tirolsko in blizu Innsbrucka je vstopila v železniški voz mlada dama. Morda ji je bilo 20, 22 let. Sprva nisem bila pozorna; ko pa je vstopil sprevodnik in mu je usta cinična opazka, sem pogledala. Videla nisem ničesar kot kričeče vijolično krilo, pravtako kričečebarvno bluzo in bel klobuček. Zunaj na hodniku se je oglasilo nekaj gospodov. Dama se je dvignila in odšla na hodnik. Ko se je že drugič vrnila iz hodnika, sem jo pogledala: namazane ustnice — s puderom pokrite gube, ki so govorile o bolezni in banalnosti, in oči, v katerih je umrlo vse. — "Glej, telo, ji ni svetišče zdravja in dolžnosti" sem vztrepetala in bilo mi je, da bi zaihtela — Ljudje so vstopali — in iztopali — in vsak je imel na ustnicah trdo opazko. Bili smo si tujci, a vsak je čutil zločin, ki ga je napravila nad seboj ta žena, ko je z lastno voljo zavrgla zdravje. Vsak je odšel s senco na obrazu. Takrat sem zaslutila in začutila, da smo vsi ljudje, četudi smo si nacionalno in duševno tuji, občestvo in da zahtevamo drug od drugega le eno: ohranitev tistega, po čemer smo si bratje: ohranitev telesa.—Časih hodim po naših ulicah in gledam v obražlju dem, ki so mi najbližji, ker so mi rojaki. In mnogokrat srečam tudi na naših cestah oči, ki so podobne onim tam blizu Innsbrucka. Take mrtve, brezizrazne oči. — — V takih trenutkih sem žalostna. K vsakemu izmed tistih, ki jim telo ni zaklad, bi pristopila in bi ga zaprosila, naj si ohrani in čuva telo, saj mu je le ono porok srečne in velike bodočnosti. Iz spoznanja, da je zdravje res zaklad, je porojena želja, govoriti vam o telesu. Ne bom storila tega kot zdravniki; njim je telo objekt, katerega vsak delček poznajo; govoriti o telesu jim je le pokli dolžnost, ki jo izvršujejo radi nje same. Jaz pa sem lajik na polju zdravstva — zato bom govorila o telesu le tako, kot bi mogel govoriti vsakdo - ne kot zdravnik ali inteligent, ampak samo kot človek.

Ohranjevati telo zdravo se ne pravi le braniti je pred boleznijo, temveč mnogo več; ohranjevati telo se pravi, prilagoditi se vsem njegovim naturnim zahtevam, skrčiti uporabo življenskih sredstev na najpotrebnejša in najboljša, s trezno resnostjo upoštevati in negovati vsak telesni organ in nikdar ne ponižati telesa v hlapca tujih blodnih idej. Ohranjevati telo se pravi, od trenutka do trenutka usmerjati njegove sile, zahteve in prepovedi v ono smer, ki jo imenujemo zdravje. Poglobiti se moramo v razmišljanje telesnih zakonov in zahtev, naučit se moramo razumeti svoje telo; če bomo storili to, ne bomo grešili. — K razmišljanju vsakega posamznika bi dodala jaz le nekaj misli z vidika estetike in higiene, v kolikor jo more doumeti in upoštevati mlado dekle.

Najprej nekaj besed o našem telesu in njegovem razmerju do estetike. — Nekoč sem čula besede: "Lepa je narava in vendar je njeja lepota le kot žarek, ki utone v lepoti človeka!" Velika in smela je ta beseda in resnična je. Človek je lep. Telo njegovo je zgrajeno tako točno in umetniško, da ssvoji popolnosti prekaša vso drugo lepoto. Gore in morje, to je lepota, pravimo; da, lepota je, če ji ponudi solnce svoj žar in sneg svoje blestenje. Lepa je vsa narava, a le v okviru same sebe, človek pa, ki stoji nad njo in ji vlada, je lep v svoji samoti, v sebi samem. Tako sama je ta lepota da leži v človeku kot hotenje, težnja, potreba. Človek je estetično zgrajen in more tudi estetično čustvovati. V tem estetičnem čustvovanju je spočeta želja, biti, ostati, postati lep. Pravilno in upravičeno je to hotenje, a napačna so mnoga sredstva, s katerimi hoče človek to doseči. V neumevaniji lastnega telesa in v povrašnosti prekorači človek — zlasti današnji — mnogokrat meje, ki mu jih je začrtalo telo in s tem greši nad njim. — — Človek se more z vidika estetike udejstvovati v dveh smereh: prvič napravi in ohrani lepo telo, drugič pa skrbi za lepoto vsega, kar telesu neposredno služi, n. pr. obleka. Prvo bi mogli podrediti poglavju o negovanju telesa, drugo pa poglavju o modi. — O negovanju telesa naj začrtam le nekaj naglih potez. Mnogo že se je govorilo o tem, a bore malo besed je našlo umevanje in odmev. Umevno je to. Negovanje telesa je pač privatna zadeva, katero si malokdo pusti korigirati s tujo roko. Vse to je res! Res je ua tudi, da nosijo posledice tega presamostonjnega ravnanja mnogobrat drugi, neredko domači. Zato pač vsaka beseda o tem ni odveč.

(Konec prihodnjič.)

Agitirajte za "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Ameriki.

KNJIGARNA GLAS NARODA

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

RAZNE POVESTI IN ROMANI:

Zmaj iz Bosne ..... .70
Zlatarjeva zlata ..... .90
Za miljoni ..... .85
Življenje slov. trpina, izbrani spisi Aleševec, 3. sv. skupaj 1.50
Zvesti sin, povest ..... .30
Zlatokopi ..... .90
Ženini naše Koprnele ..... .45
Zmote in konec gdč. Pavle ..... .45
Zlata vas ..... .50
Zbirka narodnih pripovedk I. del ..... .40
Zbirka narodnih pripovedk II.del ..... .40
Znamenje štirih (Doyle) ..... .50
Zgodovinske anekdote. ..... .30

ZBIRKA SLOVENSKIH POVESTI:

1. sv. Vojnomir ali poganstvo .... .25
2. sv. Hudo bredmo .. .. .25
3. sv. Vesele povesti .. .. .25
4. sv. Povesti in slike ..... .25
5. sv. Študent naj bo. Nad vsakdanji kruh ..... .25

SPISI ZA MLADINO:

(GANGL)

2. sv. trdo vezano. Pripovedke in pesmi ..... .80
3. sv. trdo vezano. Vsebuje 12 povesti ..... .80
4. sv. trdo vezano. Vsebuje 3. povesti ..... .80
5. sv. trdo vezano. Vlaški brat. .... .80
6. sv. trdo vezano. Vsebuje 10 povesti ..... .80
Umetniška knjiga s slikami za mladino!
Pepelka; pravljica s slikami 1.00
Rdeča kapica; pravljica s slikami 1.—
Sneguljčica; pravljica s slikami ..1.—
Mlada gozda ....1.—
Trnuljčica, pravljica s slikami ....1.—

KNJIGE ZA SLIKANJE:

Mladi slikar ....
Slike iz pravljic ..... .
Knjiga za slikanje deplsnic, popolna z barvami in navodili:
Mladi umetnik 1.20
Otroški vitez 1.10
Zaklad za otroka 1.20

IGRE:

Beneški trgovec. Igrokaz v 5. dejanj.60
Dnevnik. Veseloigra v 2. dejanjih .30
Cyrano de Bergerac. Herojčna komedija v petih dejanjih. Trdo vezano 1.70
Mzrta, Semenj v Richmondu, 4 dejanja ..... .30
Ob vojski. Igrokaz v štirih slikah.. .30
Tonškove sanje na Miklavžev večer, Mladinska igra s petjem v 3. dejanjih ..... .60
R. U. R. drama v 3 dejanjih s predigro. (Čapek), vez. ..... .45
Revizor, 5. dejanj, trda vezana .. .75
Ujetnik carevine, veseloigra v 2 dejanjih ..... .30
Veronika Desenliška, trda ves 1.50
Za krii in svobodo, igrokaz v 5. dejanjih ..... .35

Ljudski odor:

4. sv. Tihotapec, 5. dejanj ..... .60
5. sv. Po 12 letih, 4 dejanja ..... .60
Zbirka ljudskih iger:
3. snopič. Miin pod mostjo, Sv. Neža, Sanje ..... .60
13. snopič. Vesnička, Mati Marija devica, Marija otrok ..... .30
14. snopič. Sv. Boštjan, Junaška deklica, Materin blagoslov .. .30
15. snopič. Turki pred Dunajem, Fabjola in Neža ..... .30
20. snopič. Sv. Just; Ljubezen Marijinega otroka ..... .30

PESMI IN POEZIJE:

Akropolis in Piramide ..... .80
broširano ..... .50
Azazel, trdo ves ..... 1.—
Balade in romance, trda ves. 1.25
mehka ves. ..... 1.—
Bob za mladi zob, trda ves. ..... .40
Gregorčičeve poezije ..... .60
sodec; Pored narodnih pravilov o Vrbkem jezeru. (A. Funtek) — Trdo vezano ..... .75
Kettejeve poezije, trda ves. 1.10
Kragujlški (Utva) ..... .65
trdo vezano ..... .90
Moje obzorje, (Gangl) 1.25
Narodna pesmarica ..... .40
Narcis (Gruden), brol. ..... .30
Primorske pesmi, (Gruden) ves... .35
Slutne (Albrebt), brol. ..... .30
Poborske peti (Glaser), brol. .... .30
Pesmi Ivana Zormana: Originalne slovenske pesmi in prevodi znanih slovenskih pesmi v angleščini 1.25
Prešernove poezije ..... .80
Oton Zupančič: —
Ciciban, trd. ves ..... .50
Sto ugank ..... .50
V zarje Vidove, trd. ves. ..... .80
Vijolica. Pesmi za mladost ..... .60
Zvenčki. Zbirka pesmij za slovensko mladino. Trdo vezano ..... .80
Zlatorog, pravljica, trda ves ..... .60

Kretanje parnikov -- Shipping News

28. septembra:
Mauretania, Cherbourg

27. septembra:
Dresden, Cherbourg, Bremen

28. septembra:
America, Cherbourg, Bremen

29. septembra:
Ile de France, Havre (1 A. M.)
Homeric, Cherbourg
Belgenland, Cherbourg, Antwerpen
Conte Grande, Napoli, Genova
Veendam, Boulogne, sur Mer, Rotterdam

2. oktobra:
Pres. Wilson, Trst
Resolute, Cherbourg, Hamburg
Aquitania, Cherbourg
Pres. Harding, Cherbourg, Bremen

6. oktobra:
France, Havre (1 A. M.)
Majestic, Cherbourg.
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Minnewaska, Cherbourg
Hamburg, Cherbourg, Hamburg
Leviathan, Cherbourg Bremen
Columbus, Cherbourg, Bremen
Roma, Napoli, Genova

10. oktobra:
Berengaria, Cherbourg
Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

12. oktobra:
Paris Havre (1 A. M.)
Olympic, Cherbourg
Lapland, Cherbourg
Lapland, Cherbourg
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
Conte Grande, Napoli, Genova
Rotterdam, Bolougne sur Mer, Rotterdam

17. oktobra:
Mauretania, Cherbourg
George Washington, Cherbourg, Bremen

20. oktobra
Ile de France, Havre (1 A. M.)
Homeric, Cherbourg
Arabic, Cherbourg, Antwerpen
Minnetonka, Cherbourg
New York Cherbourg, Hamburg
Republic, Cherbourg, Bremen
Berlin, Cherbourg, Bremen
Augustus, Napoli, Genova
New Amsterdam, Boulogne sur Mer Rotterdam

23. oktobra:
Reliance, Cherbourg, Hamburg

24. oktobra:
Aquitania, Cherbourg
Leviathan, Cherbourg, Bremen

25. oktobra:
Dresden Cherbourg, Bremen

27. oktobra:
France, Havre (1 A. M.)
Saturnia, Trst
Majestic, Cherbourg
Deutschland, Cherbourg, Hamburg
Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

31. oktobra:
Berengaria, Cherbourg
Pres. Harding, Cherbourg, Bremen

PESMI Z NOTAMI:

MEŠANI in MOŠKI ZBORI

Prilodnostne pesmi (Grum) 1.10
Slovenski akordi (Adamič):
I. zv. ..... .75
II. zvezek ..... .75
Pomladanski odmevi, I. in II. sv., vsak ..... .45
Ameriška slovenska lira (Holmar) 1.—
Orlovske himne (Vodopivec) 1.20
10 moških in mešanih zborov — (Adamič) ..... .45

MOŠKI ZBORI:

Trije moški zbori (Pavčič) — Izdala Glasbena Matica ..... .40
Narodna nagrobnica (Pavčič) .... .35
Gorski odmevi (Laharnar) 2. sv.. .25

SAMOSPEVI:

Nočne pesmi, (Adamič) 1.25
Štirji samospevi, izdala Glasbena Matica ..... .45

MEŠANI ZBORI:

Planinske, II. sv. (Laharnar) .. .45
Trije mešani zbori, izdala Glasbena Matica ..... .45

RAZNE PESMI S SPREMLJEVA. NJEM:

Domovini. (Foester) ..... .40
Izdala GGlasbena Matica.
Gorske cvetlice (Laharnar) četvero in petero raznih glasov .... .45
Jaz bi rad rudečih rož, moški zbor z bariton solom in priredbo za dvospev ..... .20
V pepelnični noči (Sattner), kantanta za soli, zbor in orkester, izdala Glasbena Matica ..... .75
Dve pesmi (Prelovec), za moški zbor in bariton solo ..... .20
Kupleti (Grum). Učeni Mihec, — Kranjske šege in navade, Nezadovoljstvo, 3 zvezki skupaj ..1.00
Kupleta Kuza-Mica (Parma) .... .40
Naši himni (Marold), dvoglasno s spremljevanjem klavirja ..... .15

PESMARICE GLASBENE MATICE:

1. Pesmarica, uredil Hubad 2.50
4. Koroške slovenske narodne pesmi (Svikaršič) 1., 2., in 3. zv. skupaj ..... 1.—
Slovenske narodne pesmi Benečije (Orel) ..... .45

MALE PESMARICE:

Št. 1. Srbske narodne himne .... .15
Št.1a Šte čutiš, Srbine tužni .... .15
Št. 2. Zrinjski Frankopan ..... .15
Št. 9. Pogled v nedolžne oke .... .15
Št. 10. Na planine ..... .15
Št. 11. Zvečer ..... .15
Št. 12. Vasovalec ..... .15
Narodne pesmi za mladino (Žirovnik), 3 zvezki skupaj ..... .50
Slavček, zbirka šolskih pesmi — (Medved) ..... .25
Vojaške narodne pesmi (Kosi) .. .30
Narodne vojaške (Ferjančič) .... .30
Lira, srednješolska, 2 zvezka skupaj ..... 2.—
Troglasni mladinski zbori (Pregelj) 1.00
Mešani in moški zbori. (Aljaž) —
3. zvezek: Psalm 118; Ti veselo poj; Na dan; Divna noč ..... .40
5. zvezek: Job; V mraku; Dneva nam pripelji žar: Z vencem tem ovenčam slavo; Trigiav ..... .40
6. zvezek: Opomin k veselju; Sveta noč; Stražniki; Hvalite Gospoda; Občutki; Geslo ..... .40
7. zvezek: Slavček; Zaostali ptič; Domorodna iskrica; Pri svadbi; Pri mrtvaškem sprevodu; Geslo .40
8. zvezek: Ti osrečiti jo hoti (mešan zbor); Ti osrečiti jo hoti (moški zbor); Prijatelji in sence (mešan zbor); Stoji, solnčice stoj; Kmetski hlapci ..... .40

CERKVENE PESMI:

Domači glasi, Cerkvene pesmi za mešan zbor .....1.—
12. Tantum Ergo. (Premrl) .... .50
Mašne pesmi za mešan zbor. — (Sattner) ..... .50
Slovenska Sv. Maša, za mešan zbor, s spremljavo orgelj ..... .50
12 Pange Lingua Tantum Ergo Genitori. (Foerster) ..... .50
12 Pange Lingua Tantum Ergo Genitori. (Gerbič) ..... .50
Sreo Jezusove. 21 pesmi na čast srcu Jezusovem. (F. Kimovec).. .50
Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih, 20 pesmi na čast svetnikom, (Premrl) ..... .40
10 obhajilnih in 2 v čast prav. Sr. va Jezusovega, (Grum) ..... .30
20. oktobra
Ile de France, Havre (1 A. M.)
Homeric, Cherbourg
Arabic, Cherbourg, Antwerpen
Minnetonka, Cherbourg
New York Cherbourg, Hamburg
Republic, Cherbourg, Bremen
Berlin, Cherbourg, Bremen
Augustus, Napoli, Genova
New Amsterdam, Boulogne sur Mer Rotterdam
23. oktobra:
Reliance, Cherbourg, Hamburg
24. oktobra:
Aquitania, Cherbourg
Leviathan, Cherbourg, Bremen
25. oktobra:
Dresden Cherbourg, Bremen
27. oktobra:
France, Havre (1 A. M.)
Saturnia, Trst
Majestic, Cherbourg
Deutschland, Cherbourg, Hamburg
Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
31. oktobra:
Berengaria, Cherbourg
Pres. Harding, Cherbourg, Bremen

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih:

Ile de France 28. sept.; 19. okt.
France — 5. okt. — 26. okt.
Paris — 12. okt. — 2. novembra
(Ob polnoči.)

Najkrajša pot po železnici. Vsakdo je v posebni kabini z vsemi modernimi udobnosti. — Pijača in slavna francoska kuhinja. Izredno nizke cene.

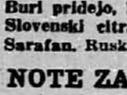

Vprašajte katerega koli pooblaščenega agenta ali

FRENCH LINE

19 State Street,
New York, N. Y.

COSULICH LINE

HITRA VOŽNJA V SLOVENIJO PREKO TRSTA

Iz Trsta do Slovenije je po železnici komaj par ur. Nobenih stroškov za vizej. Velike, zračne kabine. Soba za ženske, soba za pisanje, kadilnica in bara. Ogromna obednica, kopeli in prane kopeli. Godba in kinematograf vsak dan v tretjem razredu.

Cena za tretji razred iz New Yorka je zelo zmerna. Preskrbite si zgodaj povratni permit. Vozni listki po vseh agencijah.

PRIHODNJA ODPLUTJA:

Presidente Wilson
2. oktobra 13. novembra

Saturnia
6. novembra 11. decembra

Drugi razred de Luxe, medrazredni drugi in tretji razred; glede cen in znižanj izveste pri vseh agencijah.

PHELPS BROS. & CO., Gen. Agentje
17 Battery Place, New York

Missa in honorem St. Josephi — (Pogachnik) ..... .40
Litanije presv. Srca Jezusovega (Foerster) ..... .40
Oremus pro Pontifice ..... .40
Kyrie ..... .60
K svetemu Rešnjemu telesu — (Foerster) ..... .40
Sv. Nikolaj ..... .60

NOTE ZA CITRE:

Buri pridejo, koračnica ..... .25
Slovenski citrar, (Wilfan) ..... .25
Sarafan. Ruska pesem, (Wilfan) .. .25

NOTE ZA TAMBURICE:

Slovenske narodni pesmi za tamburaški zbor in petje. (Bajuk) 1.30
Bom šel na planince. Podpuri slov. nar. pesmi. (Bajuk) 1.00
Na Gorenjskem je fletno ..... 1.—

NOTE ZA GOSLI S SPREMLJEVANJEM KLAVIRJA:

Uspavanka. ..... .70

NOTE ZA KLAVIR:

Album evropskih in ameriških piesov (Lisjak) 1.00
Klavirski album za mladino — (Pavčič) .....1.—
Tri skladbe za klavir, (Premrl) .. .45
Ljubavno biebetanje, Polka mazurka, (Jaki) ..... .40
Primorski odmevi. Fantazija. — (Breznik) ..... .50
Mabel. Intermezzo. (Aletter) .... .20
At a Penguin's Picnic. Intermezzo. (Aletter) ..... .20

RAZ GLEDNICE:

Zabavne. Različne, ducat ..... .40
Newyeške. Različne, ducat .... .40
Velikonočne, božične in novoletne ducat ..... .40
Iz raznih slovenskih krajev, ducat .40
Narodna noša, ducat ..... .40
posamezne po ..... .05
Importirane prerokovalne karte ..1.—

Naročilom je priložiti denar, bodisi v gotovini, Money Order ali poštne znamke po 1 al 2 cenia. Če pošljete gotovino, rekomandirajte pismo.

Ne naročajte knjig, katerih ni v cenika.

Knjige pošiljamo poštnino prosto.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York